

Tie, kurie stengiasi tapti herojais

Dovilė ir Andrius Pelegrimai – išskirtinės ugdymo įstaigos Kaune įkūrėjai. Patys auginantys penkerių metų Rusnę bei trejų Faustą, dienas leidžia savo įkurtoje mokykloje „Herojus“, kurioje išskirtinis dėmesys skiriamas vaikų vaizduotės, savarankiškumo bei pasitikėjimo savimi ugdymui.

Įėjus į mokyklą pasitinka Andrius, su kuriuo visų pirma apžiūriname erdvas, vaikų ugdymo poreikiams pritaikytas patalpas. „Čia – mėlynasis kambarys, kuriame vaikai turi galimybę pabūti vieni, jeigu tuomet yra prastos nuotaikos, nori ramybės“, – pasakoja Andrius, rodydamas nedidelę patalpą greta įėjimo.

Netoliese – „Nuotykių ieškotojos“ kambarys, kuriame vaikai, jų tėvai bei pedagogai gali pabendrauti su psichologe Lina, stebinčia vaikų savijautą ir duodančia patarimų tiek mokytojams, tiek tėvams. „Štai „Craftroomas“ – vieta, kur vaikai užsiima įvairiais dirbiniais, gimsta naujos idėjos. Tokį pavadinimą susigalvojo patys vaikai. Taip pat esame įrengę darbo vietų laukę, čia jie gali skaityti knygas. O mokyklos patalpų centre – vadinamasis „Open space“as“. Čia vaikai bendrauja, atlieka bendrus projektus, pristatymus.

Mokykloje esame įkūrę 20-ies knygų klubą – į jį patenki, kai perskaitai 20 knygų. Antrokaip per mėnesį perskaito dvi tris storas, apie 200 puslapių, knygas ir rengia viešus jų pristatymus. Mažesnieji vaikai mato, kiek daug dėmesio ir pagyrų gauna antrokaip už perskaitytas knygas, ir patys to užsimano. Tai puiki motyvacija ir jiems stengtis daugiau skaityti, dėti pastangas rengiant įdomias prezentacijas. Šį balandį jau ir priešmokyklinukai rengė

pirmuosius savo pačių perskaitytų knygų pristatymus“, – toliau apie mokyklos

išskirtinumus kalba Andrius.

Beje, lentynose nemažai knygų anglų kalba. Be to, labai daug rausvų knygų. Kodėl? „Kadangi mes skatiname vaikus imtis įvairiausių projektų, vienai mergaitei, kuri labai mėgo skaityti, pasiūlėme idėją – o kas, jeigu visas perskaitytas knygas ji papuoštų savo mėgstamos rausvos spalvos aplankalu? Idėja jai labai patiko ir vėliau prie to prisidėjo kiti vaikai. Netrukus visa mūsų biblioteka nusidažė rausva spalva...

Šiam projektui įgavus pagreittį, mano dėmesį patraukė Rimanto

Kaukėno paramos grupė, kuri kvietė žmones atsisakyti savo senų knygų. Jas pardavę knygų mugėje organizatoriai siekė surinkti lėšų onkologinėmis ligomis sergantiems vaikams. Mes pasiūlėme padėti – papuošti knygas, suteikti joms patrauklesnę pavidalą. Vaikai rausvai aplenkė daugiau nei 400 knygų! Šioje akcijoje jau dalyvavome antrus metus – kasmet padedame surinkti daugiau nei 2000 eurų, – mokinių pasiekimais didžiuojasi Andrius.

Neilgai trukus prie mūsų prisijungia pamoką baigusį Dovilė, tad visi įsitaisome ir kalbamės.

Papasakokite, kaip jums kilo mintis įsteigti šią mokyklą?

Andrius. 2015 m. įkūrėme studiją, kurioje po pamokų laiką galėjo leisti pradinukai. Mes jiems padėdavome atlikti namų darbus, rengdavome įvairius projektus...

Vėliau, gavę visus reikiamus leidimus ir viską tinkamai sutvarkę, surinkome klasę ir pradėjome dirbti.

Savaime suprantama, kirbėjo klausimas: „Ką darome toliau, kuria kryptimi einame?“ Galiausiai nusprendėme susikoncentruoti ir stengtis kuo geriau padaryti tai, ką darome dabar, ir žiūrėti, kur tai nuves. Sukelti lūkesčius lengva, juos išpildyti – ne visada.

Priešmokyklinukų tėvams patiko tai, ką ir kaip mes darėme, ir jie išreiškė norą lankyti pas mus pirmą klasę, vėliau – antrą. Taigi kartu su vaikais augsime bei plečiamės ir mes. Pirmokai iš kelių kitų mokyklų perėjo pas Dovilę, aš tapau direktoriumi, ir per kelerius metus užaugome nuo 4 iki 45 vaikų.

Kokias pagrindines vertybes savo vaikams diegiate namuose?

Dovilė. Mūsų vertybės tos pačios tiek mokykloje, tiek namuose. Labai

mėgstame knygas, o knyga turbūt apima labai daug vertybių. Kaip ir kiekvienoje šeimoje, mums svarbi pagarba vienas kitam. Stengiamės ir saviems vaikams, ir ugdytiniams būti pavyzdžiais, nes tikime – ką vaikai mato, tą vaikai daro: „Monkey see, monkey do.“ Jei mato, kaip mes tarpusavyje elgiamės, tikriausiai taip pat elgsis ir su kitais žmonėmis. Stengiamės ne kažką sakyti, o tiesiog rodyti gerą pavyzdį.

Andrius. Vienas pagrindinių lyderystės principų (ar šeimoje, ar organizacijoje) yra *leading by example* (liet. „vadavimas pavyzdžiu“). Kaip sakoma, nėra nieko blogiau, kaip duoti gerą patarimą iš blogo pavyzdžio, tad ir patys stengiamės gyventi tomis pačiomis vertybėmis, kurias diegiamė vaikams.

Šiandien dažnai sakoma, kad „dabar vaikai kitokie, jiems niekas neįdomu“. Problema ta, kad patys mokytojai neįdomūs. Jie nuobodūs. Pradinio ugdymo mokytojai turi būti kūrybiški, *faini*, linksmi, truputį *nurauti*... Tik asmenybės gali pastebėti beribes vaikų galimybes.

Tarkime, per mokyklos knygų klubo pristatymą perskaitytą knygą pristaciau ir aš pats. Daug skaitau – vaikai tai mato. Dovilė organizavo menų fabriką mokykloje, tad ir aš piešiau. Beje, kai kurie mano darbai pateko į parodą. Kiti mokytojai taip pat piešė. Kai mato, kad mes tuo žavimės, mums tai patinka, kad mes tai atsakingai darome, tą patį kartoja ir vaikai. Tikrai, mokykloje elgiamės labai panašiai kaip ir namie. ▶

◀ **Vadinasi, literatūrą, filmus, pramogas irgi gan atsakingai vaikams renkate?**

Dovilė. Televizoriaus mes neturime jau turbūt 10 metų, su technologijomis irgi draugaujame labai atsargiai, nes matome, kokią tai daro įtaką vaikams. Tik penktadienį yra filmuko metas, kartais dar gal šeštadienį...

Užtat jie prisigalvoja veiklų patys, neretai skaitome knygas – mūsų pagrindinis žaidimas yra knyga, pas mus namuose jų yra tikrai labai daug, ir Rusnė su Faustu labai jas mėgsta.

O kaip riboti technologijas namuose, bet kartu integruoti jas į pamokas?

Andrius. Mes vengiame kraštutinių, niekad nesakome „labai, labai ribojame“, nes vis dėlto šiuolaikiniai vaikai jau tarsi gimsta su technologijomis, jiems tai yra natūralus dalykas. Svarbu, kaip jie jas suvokia. Ar tai yra priemonė, ar žaidimas?

Dovilė. Mokykloje vaikai kompiuteriu naudojami tik tada, kai yra suplanuota tam tikra veikla arba kai reikia pagalbos rengiant pristatymą, ieškant informacijos projektui. Be to, ir mūsų pratybos – elektroninės. Nelabai skaičiuojame, bet jei per dieną susidaro koks pusvalandis veiklos su kompiuteriu, to

ir užtenka. Jie niekada neįsijungs tiesiog kažko pažiūrėti ar šiaip sau panaršyti internete. Naudojimas kompiuteriu yra labai prižiūrimas.

Diskusija, kokio amžiaus vaikams reikia telefono – labai dažna. Kai kuriose valstybėse telefonai mokyklose iš viso draudžiami iki gana vėlyvo amžiaus. Koks jūsų požiūris šiuo klausimu?

Dovilė. Amžiaus apibrėžti tikrai negalėčiau. Mokykloje telefonais pršome nesinaudoti, jie yra dėžutėse, kad tėvai galėtų paskambinti, kada atvyks pasiimti.

Andrius. Dėl telefonų bėdos kaip ir nėra, problema yra internetas. Tėvams svarbu su vaiku susisiekti, ir dėl to jie nuperka jam telefoną. Bet juk galima nustatyti interneto naudojimo ribojimus, stebėti, kokios programėlės diegiamos.

Minėjote, kad pas jus namie vaikai žaidžia kitaip – ne kompiuteriu, prisigalvoja kitokių žaidimų...

Dovilė. Jei atvirai, pas mus nuolat kūrybinė netvarka. Dažnai randame dukrą ir sūnų iškrausčiusius iš visur daiktus, tarkime, visus rakandus iš virtuvės stalčių – ir stato sau iš kėdžių traukinius, namus...

Andrius. Norint, kad vaikai skaitytų, svarbu knygas sudėti tokiame aukštyje, kad vaikai patys jas pasiektų, nereiktų suaugusiųjų prašinėti.

Dovilė. Reikia pažvelgti į aplinką žaismingai. Tarkime, jeigu knygų kampe užrašysi „biblioteka“, pastatysi greta staliuką ir pasakysi, kad tai yra jų biblioteka, vaikai nebetorės iš ten išeiti. Arba: mato, kad tu gamini maistą, tada ir jie tai kartoja, gamina kartu. Labai mėgsta visokius konstruktorius ir LEGO, dalijasi jais.

Andrius. Iš esmės draudimai nieko nesprendžia. Įpročio negali pakeisti tiesiog jį ignoruodamas. Reikia seną įprotį, tarkim, žaidimą kompiuteriu, pakeisti nauju. Pavyzdžiui, piešimu ant specialių lentučių arba mini molberto. Draudžiamą veiklą reikia pakeisti kita, negali tiesiog sakyti „šito negalima, ir viskas.“

Dovilė. Mūsų vaikai žiūri vieną ar du filmukus per savaitę, ir dažnai prašo tų pačių. Labai mėgsta „Žaislų istoriją“, „Piterį Peną“, „Didįjį šešetą“. Gali mėnesį žiūrėti tą patį. Paskui jie jį žaidžia. Tad jie vėl – tik priemonė.

Andrius. Ir tėveliams reiktų kelis sykius pažiūrėti filmuką kartu su vaikais, aptarti, ką matė, paaiškinti, panaudoti jį kaip ugdymo priemonę. Kai kurie filmukai turi neblogą vertębinį pamatą.

O nuo kokio amžiaus vaikas namie ar mokykloje turėtų įgyti pareigų, imti tvarkytis, ne tik žaisti?

Andrius. Problema ta, kad dažnai suaugusieji nuleidžia vaikui nurodymą iš viršaus – susitvarkyk, padaryk. O štai mes stengiamės viską daryti kartu – kartu valgome, kartu lėkštes nusinešame. Priešmokyklinukai pas mus „Herojuje“ sušluoja trupinius pavargę, bet lygiai tą patį darome ir mes.

Dovilė. Kartais tėvai padaro meškos paslaugą atlikdami už vaikus darbus. Reikėtų tiesiog pradėti nuo mažų dalykų. Jeigu nusiauni batus, tai juos ir pasidedi pats į vietą, pats pasikabini striukę. Būna, tėvai užneša vaiko daiktus – o kam, gi jo kuprinė nėra sunki, tegul užsineša pats. Net tai, kad tėveliai padeda užkandžių dėžutes į vietą, kur vaikas vėliau valgys, nėra gerai. Reikėtų, kad jis pats pasidėtų ir žinotų, kur jo daiktas. Tokios smulkmenos ir

mokytojai neįdomūs. Jie nuobodūs. Pradinio ugdymo mokytojai turi būti kūrybiški, *faini*, linksmi, truputį *nurauti*, turėti pomėgių, būti asmenybės. Tuomet jie gali ir beribes vaikų galimybes pastebėti.

Dovilė. Mokytojai turi užsiimti, žaisti su vaikais. Būna, niekas nežaidžia stalo žaidimų, tada ateini, atsisėdi kartu su vaikais, pradedi žaisti. Kai suaugęs žmogus žaidžia, ir vaikai užsimano. Vėliau galima pakilti, eiti darbų pasidaryti, jeigu reikia, bet vaikai lieka įsitraukę ir dar kitų prisikviečia...

O ką patartumėte tėvams, augintiems sudėtingesnio charakterio, itin energingus ir daug dėmesio reikalaujančius vaikus? Kur būtų galima nukreipti jų energiją?

Dovilė. Pas mus namuose viskas yra sudėta vaikų ūgio lygyje. Pavyzdžiui, daug tėvų neleidžia vaikams

vaikams suteikiame laisvę žaisti.

Blogiausia, ką padaro tėvai, – duoda jiems į rankas vadinamąją planšetę. Tokiu būdu vaizduotė nebesivysto, nebeauga. Jiems reikia priemonių, kurios padėtų jiems atsiskleisti. Juk būna, nuperki vaikams žaislą dėžėje, tai jie kartais su ta dėže, o ne su žaislu žaidžia. Nes ją galima minkyti, apipaišyti visai, langus iškirpti...

Paskutinis klausimas – kaip gimė pavadinimas „Herojus“?

Dovilė. Norėjau pavadinimo, kuris keltų daug, labai daug teigiamų asociacijų, ir galėtume tas asociacijas susieti su pačia mokykla.

Pastebėjome, kad vaikams labai smagu sakyti, ne „einu į Neries Krantinės vidurinę mokyklą“, o „einu į „Herojų“. Tai bendrinis žodis, kuris kelia teigiamas emocijas. Ir marškinėlius pasidarėme su užrašu „Aš esu herojus“. Juos visi dėvi. Vaikams tai kelia pasididžiavimą.

Andrius. Herojus – tai siekiamybė. Filosofškai kalbant, herojus yra tai, kuo tikriausiai niekada nebūsi ir šio finišo galbūt nepasieksi, bet svarbu, kad nuolat tobulėtum, stengtumeisi, bandytum ir niekada nenuleistum rankų. Mūsų mokytojai irgi nuolat mokosi ir patys siekia herojiškumo.

Herojumi gali būti mama, tėtis, brolis, sesė, juo gali būti draugas, mokytojas ar bet kuris kitas žmogus, kuris savo pareigas atlieka tikrai gerai ir yra pavyzdys kitiems, kad ir kokia jo profesija. Kiekvienas gali būti herojus, jeigu jis elgiasi iš širdies.

JURGITA RAUDONYTĖ

Būna, nuperki vaikams žaislą dėžėje, tai jie kartais su ta dėže, o ne su žaislu žaidžia. Nes ją galima minkyti, apipaišyti visai, langus iškirpti...

padeda išsiugdyti įpročius.

Andrius. Na, taip, tėveliai dažnai kažkur skuba, tad galvoja: ai, pats apausiu aš jam batus, bus greičiau... O kai vaikai ateina pas mus ir mes skatiname viską daryti pačius, jiems kartais išlenda: „O namie tai mama nuvalo stalą, kai aš pavalgau...“ Tada jau su tėvais pasikalbame, sakome: „Na, mes truputį kitaip darysime“, o kai jau tėveliai į tai įsitraukia, atsiranda ir savarankiškumas.

Aišku, prireikia ir mažų gudrybių, pavyzdžiui, stalą nuvalyti vaikams patinka, nes jie gauna purkštuką... Tereikia rasti džiaugsmo smulkiuose dalykuose. Ir pagirti būtina. Vienas svarbesnių dalykų – tai motyvacija.

Kas, jūsų nuomone, svarbiausia mokytojo darbe?

Andrius. Šiandien dažnai sakoma, kad „dabar vaikai kitokie, jiems niekas neįdomu“. Problema ta, kad patys

virtuvėje žaisti, o pas mus lai ima puodus, dubenis... Tik peilius sukečiame aukščiau. Knygų yra ir vonioje, ir virtuvėje, ir didžiajame kambaryje... Mes daugeliu priemonių vaikams leidžiame gana laisvai naudotis. Tėvai bijo, kad vaikai kažką sugadins. Jeigu yra knyga – kad ją suplėšys, jeigu dažai – kad iššeps kilimą ir pan. Mes savo

